VETOOMUS EDUSKUNNALLE SAAMELAISTEN KIELIPESÄTOIMINNAN TURVAAMISEKSI

Valtion talousarviossa on vuodesta 2011 lähtien osoitettu opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokasta määräraha saamelaisten kielipesätoimintaa varten. Vuodelle 2017 tehdyssä hallituksen esityksessä valtion budjettiin on kielipesille varattu yhteensä 900 000 euroa, josta 700 000 euroa on varattu saamelaisalueen kunnissa toteutettavaan kielipesätoimintaan ja 200 000 euroa saamelaisten kotiseutualueen ulkopuoliseen kielipesätoimintaan. Saamelaiskäräjät neuvottelee vuosittain kielipesätoimintaa järjestävien tahojen kanssa valtionavustusten jakamisesta ja tekee päätökset sen käytöstä yhdessä kielipesätoiminnan järjestäjien ja opetus- ja kulttuuriministeriön kanssa.

Saamelaiskäräjät on kokoontunut 15.11. ja 29.11. kielipesätoiminnan järjestäjien kanssa neuvottelemaan saamelaisten kotiseutualueen osuuden (700 000 euroa) käytöstä vuodelle 2017. Neuvotteluissa on käynyt ilmi, että rahoitustarve on suurempi kuin budjettiesitykseen on alun perin kaavailtu. Kustannusten nousuun on syynä uusien yksiköiden perustaminen ja työntekijöiden pätevyystason nousu, jotka molemmat ovat erittäin positiivisia kehityksiä saamen kielten elpymisen kannalta. Sodankylän kirkonkylään perustetun uuden kielipesän myötä tarve olisi noin 25 000 euron lisärahoitukselle, jotta aloitettu toiminta pääsisi jatkumaan myös ensi vuonna. Nykyrahoituksella ja muuta saamelaisalueella tapahtuvaa kielipesätoimintaa vaarantamatta Sodankylän kielipesätoiminta joudutaan näillä näkymin lakkauttamaan vuoden 2017 syksyllä.

Sodankylän kunta on toimittanut Saamelaiskäräjille hakemuksen rahoituksesta määräaikaan mennessä. Saamelaiskäräjät on tutustunut Sodankylän keskustan kielipesätoimintaan ja todennut sen kielipesätoiminnalle asetettujen rahoitusperusteiden mukaiseksi. Sodankylän kunta on saamelaisten kannalta tärkeä väestökeskittymä, jossa on mahdollista tavoittaa useita kieli- ja kulttuuripesätoiminnan kohderyhmään kuuluvia perheitä. Tällä hetkellä kielipesässä on kuusi lasta viidestä eri saamelaisperheestä. Kolme perhettä on ottanut yhteyttä kielipesätoimintaan mukaan tulosta. Kielipesäryhmän kasvattaminen on mahdollista, mikäli rahoitus vuodelle 2017 voidaan varmistaa.

Kielipesä on alkuperäiskansan lapsille tarkoitettu hoitopaikka, jossa kaikki toiminta tapahtuu alusta asti pelkästään saamen kielellä. Kielipesätoiminta on avainasemassa koltan-, inarin- ja pohjoissaamen kielten säilymisen kannalta. Kielipesämenetelmä on vahvin mahdollinen pienille lapsille suunnattu kielenelvytysmenetelmä, jolla vähemmistökieli voidaan siirtää lapsille luonnolliseksi kieleksi kodin ulkopuolella.

Valtioneuvosto on vuonna 2014 periaatepäätöksessään Saamen kielten elvyttämisohjelmasta ottanut tavoitteekseen kielipesätoiminnan rahoituksen kasvattamisen asteittain 1,4 miljoonaan euroon. Vuodelle 2017 esitetystä kotiseutualueen avustuksesta rahoitettaisiin saamelaisten kotiseutualueella 10, ei 9, kielipesää; 3 inarinsaamen ja 2 koltansaamen kielipesää Inarin kunnan alueella, 1 pohjoissaamen kielipesä Sodankylän Vuotsossa sekä yhtenä uutena pohjoissaamen kielipesä Sodankylän keskustassa, 2 pohjoissaamen kielipesää Utsjoen kunnassa sekä 1 pohjoissaamen kielipesä Enontekiön kunnassa.

Saamelaiskäräjät, Inarin ja Sodankylän kunnat ja Anarâškielâ servi ry esittävät, että valtion talousarviossa opetus- ja kulttuuriministeriön pääluokan momentille 29.91.52 varataan saamelaisten kulttuuri- ja kielipesätoiminnan tukemiseen 725 000 euroa, jotta jo toiminnassa olevat kielipesät voidaan ylläpitää nykyisellä tasolla. Kielipesien rahoitusta tulee nyt nostaa, jotta valtioneuvoston vuonna 2014 asettama tavoitetaso saavutetaan mahdollisimman pian ja saamen kielten tilanne erityisesti perinteisten puhuma-alueiden reunoilla vahvistuu, ja kielipesätoiminta pääsee kehittymään.

Saamelaiskäräjät

Tiina Sanila-Aikio, puheenjohtaja

Inarin kunta

Irja Seppänen, sivistystoimenjohtaja

Sodankylän kunta

Risto Varis, sivistystoimenjohtaja

Anarâškielâ servi ry

Marja-Liisa Olthuis, puheenjohtaja

Jakelu:
Valtiovarainvaliokunta
Valtiovarainvaliokunnan sivistys- ja tiedejaosto
Sivistysvaliokunta
Lapin kansanedustajat